Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація подъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованû.

Рекламаціи неопечатанû вôльнû ôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвскои" и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Подиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 12. | Нинѣ: Завтра: | гр. к. Антонія В. п. Атан. и Кир. | рим. к. Франца С. Гіяцинты | Четверъ 17 (29) сѣчня 1892. | Всхôдъ сонця 7 г. 35 м.; захôдъ 4 г. 51 м. Баром. 765; термом. — 0·0° — 10·0°. | Рôкъ II.

Деццо зъ Россіи.

Що нинѣ найбôльше непокоить Россію, то голодова нужда, яка чимъ разъ сильнѣйше выступае въ многихъ всхôдныхъ ґуберніяхъ, та й тû наслѣдки, якû она потягае за собою: голодовый тифусъ, гинене худобы, загальне невдоволене, неспокôи, крадежѣ, розбоѣ и бунты селяньства. Ґазетамъ россійскимъ наказано теперь якъ найострѣйше мовчати о голодовôй нуждѣ, а наслѣдкомъ того велика маса народу въ Россіи не знае зовсѣмъ, що дѣе ся въ ґуберніяхъ дôткненыхъ голодомъ. Але люде, що зъ тыхъ сторôнъ вертають, або дôстають зъ вôдтамъ письма, кажуть, що положене въ тыхъ сторонахъ есть страшне, що голодъ стае чимъ разъ бôльшій, що на худобу настала зараза и що селяне допускають ся насильствъ, до котрыхъ змушуе ихъ нужда. Въ многихъ сторонахъ потворили ся ватаги розбишацкû и пустили такій пострахъ, що богато властителѣвъ бôльшихъ посѣлостей утѣкае до мѣстъ, щобы тамъ бодай свое жите забезпечити. Администрація державна розвинула вправдѣ велику енерґію, але того все ще за мало. Власти взяли ся теперь перевозити збôже, що залягало доси на кавказкихъ зелѣзницяхъ, але велика студѣнь и заспы снѣговû та бракъ перевозового матеріялу на зелѣзницяхъ, а вôдтахъ зъ зелѣзниць до мѣсцевостей дôткненыхъ голодомъ, утрудняе дуже скору помôчь. До того прилучило ся ще и то, що россійскû урядники користаючи зъ доброи нагоды, допускають ся великихъ спроневѣрень при роздѣлѣ збôжа и грошей межь голодуючихъ. Дôйшло до того, що высшû власти не довѣряють тымъ урядникамъ, що мають роздѣляти збôже и грошѣ межь голодуючихъ та додають имъ по кôлькохъ офіцирôвъ знаныхъ яко дуже честныхъ людей, щобы они доглядали роздѣлу збôжа и грошей. Доси вызначено вже десять такихъ офіцирôвъ.

Якій станъ представляють стороны дôткненû голодомъ, видко найлѣпше зъ тыхъ вѣстей, якû подае кореспондентъ бюра Райтера, що ѣздивъ умысно въ тû стороны, щобы наочно пересвѣдчити ся о дѣйстнôмъ станѣ рѣчей. Вôнъ заѣхавъ бувъ до громады Макари въ Тамбовскôй ґуберніи, котра колись була богата, а нинѣ зовсѣмъ зруйнована. Въ громадѣ тôй есть 1532 душь, а зъ тыхъ 1119 не мають зовсѣмъ що ѣсти. Худобы було тамъ 1489 штукъ, а вôдъ вересня до грудня 1891 р. згинуло 707 штукъ. Ще гôрше въ громадѣ Орловцѣ. Въ громадѣ тôй есть 6000 душь, а нема анѣ одного чоловѣка, котрый бы дававъ яку помôчь нещаснымъ. Люде мруть тамъ зъ голоду. Въ цѣлôй Воронежескôй ґуберніи нема ще въ сѣй хвили голоду, але нужда вже и тамъ заглядае. На переднôвку стане и тамъ страшно. Однымъ словомъ сказавши, цѣле селяньство въ глубокôй Россіи есть зруйноване; на весну не буде анѣ чимъ поля обсѣяти, анѣ чимъ его обробити. Коли въ осени выбухнувъ бувъ голодъ, то роблено проектъ, щобы селяне выслали свою худобу въ Кавказъ на пашу, але правительство тому спротивило ся; теперь всѣ жалують того, що такъ не зроблено.

Якû то мусять дѣяти ся надужитя въ Россіи при роздѣлюваню запомогъ для голодуючихъ, найлѣпшимъ доказомъ фактъ, що царь недовѣряе навѣть своимъ міністрамъ. Недавно тому именувавъ вôнъ вел. кн. Володимира и Алексія членами комітету міністрôвъ, щобы тымъ способомъ мати бôльшу контролю надъ міністрами. Зъ другои стороны хотѣвъ вôнъ и тому зарадити, щобы міністры межь собою не соперничали и не перечили ся та не спыняли тымъ успѣшнои роботы.

О великôй нуждѣ голодовôй въ Россіи свѣдчить дальше и той фактъ, що по всѣхъ вязницяхъ зменшено порціи для арештантôвъ о 20 процентъ въ користь голодуючихъ.

Зъ помѣжь иншихъ вѣстей зъ Россіѣ, треба занотувати и той фактъ, що станъ здоровля царицѣ мае бути дуже злый. Цариця мае бути дуже рознервована, а вѣсть о смерти кн. Константина мала еѣ ще бôльше роздразнити. Лѣкарѣ наказали ѣй дуже пильнувати ся и не выходити зъ комнаты.

† Княгиня Людвика Баварска.

Найвысшій Дôмъ Цѣсарскій покрывъ ся въ короткôмъ часѣ зновъ новою жалобою. Ото въ Баваріѣ померла мати нашои Найдост. Цѣсаревои, княгиня Людвика Баварска въ 84 роцѣ житя. Покойна княгиня нездужала

5

Духи, страхи и розмова зъ духами.

(Дальше.)

Першій початокъ спірітузму, або штуки выкликуваня духôвъ и розмовы зъ ними, выйшовъ зъ Америки и бувъ зовсѣмъ такій самый, якъ той душѣ въ Кійдановѣ, про котру мы повысше широко розповѣли.

Въ ню-йоркскôй державѣ въ Сполученыхъ державахъ пôвнôчнои Америки, въ мѣстѣ Акадіи появились були при кôнци першои половины сего столѣтя въ однôмъ домѣ якûсь страхи, котрû стали були чимъ разъ частѣйше непокоити мешканцѣвъ дому. Звычайно въ ночи, а инодѣ и въ день дававъ ся чути въ рôзныхъ сторонахъ дому якійсь стукôтъ, котрого причину годѣ було вôдгадати. Властитель того дому, умученый тымъ вѣчнымъ стукотомъ, постановивъ бувъ увôльнити ся вôдъ тыхъ страхôвъ и продавъ той дôмъ въ 1848 р. якомусь Фуксови. Есть здогадъ, що то таки той самъ Фуксъ страшивъ, бо хотѣвъ дôмъ дешево купити, знаючи, що на дôмъ, въ котрôмъ щось страшить, не такъ легко найде ся купець. Фуксъ, нѣбы то незнаючи нѣчого о страхахъ, спровадивъ ся заразъ до того дому зъ цѣлою родиною.

Але донька Фукса умѣла, видко, лѣпше обходити ся зъ страхомъ, або може мала бôльшу ласку у него, бо хочь и теперь не переставало въ хатѣ стукотати, то всежь таки пукаючій страхъ дававъ стôлько разôвъ о собѣ знати, скôлько разôвъ донцѣ Фукса того захотѣло ся. Она пукала въ стôлъ а духъ вôдпукувавъ въ землю. Такимъ способомъ завела ся межь духомъ зъ тамтого свѣта а панною Фуксôвною нѣбы якась телеґрафічна розмова Чутка о тôмъ розôйшла ся скоро по цѣлôмъ мѣстѣ и до Фуксôвъ заходило множество людей, щобы почути розмову зъ духомъ. Цѣкавû довѣдали ся за помочею пуканя, що пукаючій духъ, то душа убитого колись въ тôмъ домѣ педляра (похатчика, крамаря, що розносить въ коробцѣ товары по домахъ). Злобнû люде говорили, що то Фуксôвна сама есть тымъ духомъ и що она пукае въ стôлъ такъ, що всѣ видять, а вôдпукуе зручно ногами объ землю такъ, що нѣхто того не може змѣркувати. Ба, але показало ся, що пукаючій духъ влѣзъ въ стôлъ и коли всѣ присутнû держали руки надъ столомъ, такъ що пальцѣ однои особы доторкали ся пальцѣвъ другои, стôлъ зъ одного боку пôднимавъ ся и спадаючи вôдтакъ пукавъ ногою объ землю, значить ся, духъ говоривъ до людей запомочею стола. Коли опôсля родина Фукса перенесла ся зъ того дому до другого, перенѣсъ ся разомъ зъ столомъ и духъ на нове помешкане Пôзнѣйшû дослѣды показали, що скоро лишь кôлькоро людей стане держати легенько руки надъ столомъ въ той способъ, що будуть пальцями взаимно дотыкати ся, то стôлъ зачне крутити ся а по якôмсь часѣ буде и пукати въ той способъ, що однымъ бокомъ стане пôднимати ся и зновъ спадати. Вѣсть про се зъявище розôйшлась скоро по цѣлôй пôвнôчной Америцѣ, всюды творили ся товариства спірітистичнû, котрû почали теперь при помочи столôвъ розмавляти зъ духами. Але не всюды удавало ся довести до того, щобы стôлъ пукавъ; треба отже було взяти ся за иншû способы. Выдумано легенькû столики, котрымъ до ноги прираблювано оловець; пôдъ оловець пôдкладано листокъ чистого паперу и заставлювано духа писати вôдповѣди на ставленû пытаня. Въ декотрыхъ кружкахъ спірітистичныхъ показало ся, що столы також и пукали, але лишь тогди, коли ихъ до того завôзвала одна якась особа, котра мала якусь особливу ласку у мнимого духа. Тыхъ щасливыхъ людей уважано за посередникôвъ межь духами а живыми людьми и названо ихъ медіями значить ся посередниками. Такихъ медіѣвъ натворило ся въ короткôмъ часѣ безъ лику и они рознесли нову науку о способѣ выкликуваня духôвъ та розмовѣ зъ ними по цѣлôмъ свѣтѣ. Въ Америцѣ запанувала формальна манія спірітистична, а въ пятьдесяти рокахъ перенесла ся до Европы, а головно до Анґліѣ, Франціѣ и Нѣмеччины, а по части и до Австріѣ, ба лишила навѣтъ слѣды и въ нашôй Галичинѣ, де особливо у Львовѣ и Краковѣ найшла собѣ була прихильникôвъ. Цѣкаве при тôмъ було й то, що манія та опанувала була найвысшû такъ званû интеліґентнû круги а найбôльше приклонникôвъ та вѣрныхъ находила межь жѣнками, зъ натуры вже охотныхъ розвѣдувати всякû тайны и цѣкавыхъ довѣдатись дечого въ будучности — на минувшôсть, бачите, нѣхто не цѣкавый, ба радъ бы може ще не разъ и забути про нею.

вправдѣ вже вôдъ давна въ наслѣдокъ своеи глубокои старости, але ажь инфлюенца и сполучене зъ нею запалене легкихъ приспѣшило конецъ єѣ житя.

Княгиня Людвика родила ся 30 серпня 1808 р. въ Монаховѣ и була донькою першого короля баварского Максиміліяна Іосифа I. а сестрою короля Людвика I., отже тѣткою теперѣшного реґента баварского кн. Леопольда. Она подружила ся була 9 вересня 1828 р. въ Теґернзе зъ кн. Максиміліяномъ баварскимъ и жила зъ нимъ бôльше якъ 60 лѣтъ въ щасливôмъ подружю. Коли кн. Максиміліянъ въ падолистѣ 1888 р. померъ, то якъ кажуть затаєно передъ нею его смерть и она ажь до кôнця житя не довѣдалась, що мужь єѣ вже не жиє. Зъ єѣ подружя вийшло осьмеро дѣтей: три сыны и пять доньокъ. Найстаршій кн. Людвикъ одружившись зъ бароновою Валерзе, зрѣкъ ся майорату въ користь свого брата, звѣстного зъ своеѣ гуманности кн. Кароля Теодора, котрый есть славнымъ лѣкаремъ вôдъ очей. Третій сынъ кн. Максиміліянъ одруживъ ся зъ княг. Амаліею Саско-Кобурґско-Готайскою.

Зъ пять доньокъ вийшла найстарша Єлена за кн. Максиміліяна Турнъ-Таксісъ и померла въ маю 1890 р. Друга донька кн. Єлисавета, наша Найдост. Цѣсарева, одружила ся дня 24 цвѣтня 1854 р. зъ Є. Вел. нашимъ Найдост. Цѣсаремъ Францъ-Іосифомъ; третя, Марія, вийшла була за пôзнѣйшого короля Неаполю Франца II, четверта Матильда за ґр. Трані, а пята Софія за кн. Фердинанда зъ Аленсону. Зъ княг. Людвикою розпращавъ ся зъ житемъ найстаршій членъ баварскои родины королевскои.

Переглядъ політичный.

Єѣ Выс. Найдост. Архікнягиня Марія Валерія повила вчера досвѣта дочку. Найдост. Мати и новонароджена Архікняжна суть въ вôдповѣдно добрôмъ станѣ здоровля. Шефы найвысшихъ урядôвъ дворскихъ, міністры и діпльоматы складали при сѣй нагодѣ ґратуляціи Архікн. Францови-Сальваторови.

Палата пословъ буде збирати ся вôдъ теперь лишь три разы тыжднево на засѣданя, щобы комісіи мали часъ полагодити предложеня, котрѣ мають бути передискутованѣ ще передъ Великодными святами.

Presse доказує, що вѣсть, буть-то-бы Намѣстникъ Чехъ, ґр. Тунъ, бувъ того погляду, що найлѣпше есть якцію угодову въ Чехахъ на кôлька лѣтъ вôдложити, есть зовсѣмъ безосновна.

Зъ Бѣлграду доносять, що проводирь лібераловъ Авакумовичъ хоче на тайнôмъ засѣданю скупштины заинтерпелювати міністра войны въ справѣ готовости сербскои арміѣ до войны, а то зъ огляду на напруженѣ вôдносины зъ Болгаріею. Кажуть такожь, що россійскій посолъ Персіяні старає ся зъ припорученя свого правительства погодити реґентію зъ королевою Наталіею.

Новинки.

Львôвъ дня 16 (28) сѣчня.

— **Именованя.** Ц. к. краєва Рада шкôльна именувала сталыми учителями и учительками: Миколая Недведского при школѣ 4-клясовôй въ Пôдгайцяхъ, Стан. Вояьного при школѣ етатовôй въ Лужинахъ, Констанцію Верецку при школѣ 2-клясовôй въ Фриштаку, Володислава Новицкого при школѣ етатовôй въ Новосѣлцѣ надъ Збручемъ, Іосифа Пушкаря при школѣ 2-клясовôй въ Вôльцѣ мазовецкôй, Іосифа Дадяка при школѣ філіяльнôй въ Мшанѣ горѣшнои, Едмунда Буличка управителемъ школы 2 клясовôй въ Стебнику, Марію Блахоньску другою учителькою при школѣ 2-клясовôй въ Забѣтовѣ, Теодозія Тофана при школѣ етатовôй въ Будзиловѣ.

— **У пн. Намѣстниковъ ґр. Баденіхъ** вôдбувъ ся оногди обѣдъ, на котрый були запрошенѣ пп.: Віцепрезидентъ Намѣстництва Иванъ Лідль, Віцепрезидентъ краєвои Дирекціѣ скарбу дръ Витовтъ Корытовскій, Віцепрезидентъ краєвои Рады шкôльнои дръ Мих. Бобжиньскій, Радникъ Двору ґр. Володим. Лось., Радникъ Двору Адольфъ Ґайстлєнеръ, Радникъ Двору и Директоръ поліціѣ Володиславъ Кшачковскій, Рад. Намѣстництва: Теофіль Мандычевскій, Иванъ Гільдъ, Леопольдъ Моравецъ, дръ Іосифъ Меруновичъ, Антôнъ Єґерманъ, Климъ Дроздовскій, Адольфъ Гутъ, дръ Юлій Клєберґъ; Старосты: Антôнъ Левицкій, Ґуставъ Мавтнеръ и Адамъ Креховецкій.

— **Є. Ексц. краєвый Маршалокъ** кн. Евстахій Сангушко выѣхавъ вчора до Гумниськъ, вôдки поверне въ недѣлю до Львова.

— † **Даміянъ Гладиловичь**, професоръ рускои ґімназіѣ, голова Товариства им. Шевченка, членъ всѣхъ товариствъ народно рускихъ, одинъ въ найдѣяльнѣйшихъ и найщирѣйшихъ патріотôвъ рускихъ, померъ нинѣ о 2-ôй годинѣ въ ночи въ 47 роцѣ житя. Покôйный Даміянъ бувъ сыномъ руского священика въ Хировѣ, до школъ ґімназіяльныхъ ходивъ въ Самборѣ и Перемышли, а по укôнченю університетскихъ студій ставъ супленто мъ при ґімназіи въ Самборѣ а вкôнци и професоромъ при рускôй ґімназіи у Львовѣ. Вѣчна єму память!

— **Ц. к. краєва Рада шкôльна** на засѣданю зъ дня 25 сѣчня ухвалила: перетворити філіяльну школу въ Ганусевичахъ (стан. пов.) вôдъ 1 лютого с. р. на етатову; етатову школу въ Могилѣ вôдъ 1 вересня 1892 р. на 2-клясову о двохъ учителяхъ зъ повною платнею; 2-клясову школу въ Мостахъ великихъ вôдъ 1 вересня 1892 р. на 4 клясову о 3 учителяхъ зъ повною платнею и однôмъ помôчнику; зорґанізувати вôдъ 1 вересня 1893 р. 4 клясовѣ школы, мужеску и дѣвочу въ Перемышли, кожду о 4 хъ учительскихъ силахъ зъ повною платнею; утворити въ Лагодовѣ (перемышлянскій пов.) вôдъ 1 вересня 1892 р. школу етатову; перемѣнити одну посаду молодшои учительки въ 5-клясовôй школѣ дѣвочôй въ Теребовли вôдъ 1 лютого с. р. на посаду зъ повною платнею; и зачислити книжку п. з. „Дра Жигмонта Самолєвича Вправы латиньскѣ Ч. I для I ои клясы на языкъ рускій переложивъ Романъ Цеглиньскій У Львовѣ, накладомъ фонду краєвого“ въ списъ книжокъ, дозволеныхъ до ужитку шкôльного въ ґімназіяхъ зъ рускомъ языкомъ выкладовымъ.

— **Посолъ Романчукъ** занедужавъ у Вѣдни на карбункулъ. Дня 25 сѣчня мали лѣкарѣ, дры Альбертъ и Гриньчакъ, зробити операцію. Близшихъ вѣстей щодо недуги якъ и щодо стану здоровля поважаного нашого посла поки що не маємо.

— **Перенесеня на зелѣзницяхъ.** Дотеперѣшный начальникъ зелѣзничного уряду въ Стрыю, п. инспекторъ Іосифъ Горошкевичъ, перенесеный на начальника свѣжо утвореного инспекторату руху въ Новôмъ Санчи.

— **Заприсяжене зелѣзничныхъ урядниковъ.** Позавчора передъ полуднемъ, директоръ державныхъ зелѣзниць, Радн. Клосовскій вôдобравъ присягу вôдъ тыхъ урядниковъ, котрѣ перейшли разомъ зъ зелѣзницею Кароля Людвика на державный етатъ.

— **Погане обманьство.** Въ четверъ дня 21 сѣчня с. р. поѣхавъ Панько Штудеръ, господарь зъ Кривчого Кута, до Стрыя на ярмарокъ. Коло 12 ои годины здыбає єго на мѣстѣ незнакомый, порядно одѣтый панокъ и пытає єго, зъ якого вôнъ села, та просить, абы взявъ для свого священика 200 зр., а для кухарки священика 60 зр. Панько пристає на тоє, але панокъ каже собѣ дати „кавцію“ 80 зр. а вôдъ сусѣдки, товариша Паньковего зъ тогожь села, жадає 12 зр. Для отуманеня селянъ провадить ихъ до будынку стрыйского суду, коли вже урядники порозходились на полудне; тутъ зайшовши до якоись комнаты вкладає при очахъ селянъ 260 зр. до куверты, залѣплює и посылає селянъ до другои комнаты по печатку и лякъ. Коли тѣ вернули зъ лякомъ, бо печатки не найшли, не застають уже панка въ „канцеляріи“ лише куверту. Коли заглянули до середины, знаходять замѣсть 260 зр. — стару ґазету! Такъ бѣдныхъ людей ошукавъ якійсь пройдисвѣтъ на 92 зр., а самъ пропавъ десь мовъ пôдъ воду.

Въ шѣстдесяти рокахъ ставъ бувъ спірітизмъ вже досыть загальный та почавъ робити великѣ успѣхи и то знову головно въ Америцѣ. Деякимъ проворнѣйшимъ медіямъ, мѣжь котрыми було вже богато и жѣнокъ, було за мало розмавляти зъ духами за помочею столикôвъ; они хотѣли говорити зъ ними на явѣ и дати тымъ доказъ своеи высшости. Не треба вже и доказувати, що невинне доси самообманьство перейшло теперь на чисте и явне обманьство другихъ, на простый гумбуґъ, обчисленый на вытуманюване грошей. Зручнѣ медіѣ устроювали т. зв. сеансы (засѣданя), на котрѣ за оплатою збирали ся люде, цѣкавѣ побачити або почути духа. Сеансы устроювали ся не безъ малыхъ заходôвъ и вôдповѣдныхъ приготовлень. Выбирано звычайно обширну комнату, до котрои мусѣла ще конче прилирати одна або двѣ меншѣ. Комнату, призначену на засѣдане, замыкано щѣльно, щобы не допустити до неѣ свѣтла дня, выбивано чорнымъ сукномъ, входовѣ дверѣ устроювано такъ, щобы они замыкали зовсѣмъ тихо и заслонювано ще заназѣсами; мѣсце, де сидѣла публика, вôдзначувано крейдою вôдъ мѣсця, призначеного для медіюмъ и духа, а поза той знакъ не вôльно було нѣкому переступити. Комнату освѣтлювано лишь слабымъ свѣтломъ однои свѣчки, а коли розпочинало ся засѣдане, то и ту свѣчку гашено. Розпочинало ся вôдтакъ представлене духа а поступоване при тôмъ було двояке: або медіюмъ ставало передъ публикою въ зазначенôмъ крейдою колесѣ и тутъ выкликувало духа, або сѣдало въ припираючôй комнатѣ, а самого лишь духа высылало передъ публику. Въ першôмъ случаю духъ самъ бувъ невидимый и лишь черезъ свое медіюмъ, выконувавъ всѣлякѣ штуки, зовсѣмъ непонятнѣ для присутныхъ; въ другôмъ случаю являвъ ся самъ духъ въ видѣ якоись величезнои руки, котра лѣтала въ воздусѣ, або въ видѣ головы и розплываючого ся въ темнотѣ погрудя якогось небôжчика. Иногдѣ духъ той и говоривъ, розумѣє ся дуже тихо и коротко та ледви зрозумѣлыми словами. При тôмъ було то цѣкаве, що духъ не говоривъ иншою бесѣдою, якъ лишь тою, якою говорило и его медіюмъ.

Сей новый рôдъ спірітизму наробивъ бувъ ще бôльше шуму, якъ свого часу пишучѣ и пукаючѣ столики, та знайшовъ въ старôй Европѣ ще бôльшій вôдгомôнъ. Взагалѣ при помочи дуже зручныхъ, першостепенныхъ медіѣвъ якъ: Юмъ, Сляде, Кумберлендъ, Бастіянъ и др., ставъ спірітизмъ ширити ся дуже скоро по Европѣ. Середъ мало просвѣченыхъ масъ людей выкликувавъ вôнъ подивъ и страхъ та укрѣплявъ вѣру въ надприродну силу медіѣвъ и въ можливость порозумѣваня ся живыхъ зъ мертвыми; для зденервованыхъ людей ставъ ся вôнъ бувъ новою улюбленою забавою, котра подразнювала ихъ зôвялѣ нервы, а наконець своєю загадочностію звернувъ на себе увагу и спокôйныхъ та глубоко мыслячихъ ученыхъ. Медіѣ тѣ не лишь выкликували духôвъ зъ тамтого свѣта и ставили жаднымъ подразненя нервôвъ передъ ихъ очи небôжчикôвъ въ тôмъ самôмъ видѣ, якій они мали за житя — и то навѣть въ рôзныхъ порахъ того житя — але и заставляли ихъ говорити та писати, або при ихъ помочи выконували самѣ такѣ рѣчи, якихъ не то що нѣхто не мôгъ удати, але якѣ взагалѣ для смертельныхъ людей могли здавати ся просто неможливѣ до переведеня. Такъ оповѣдають, н. пр., що коли Юмъ явивъ ся бувъ въ Фльоренціи и тамъ показувавъ свою надприродну силу, то въ сали, де вôдбувало ся представлене, кружили вже не лишь стôлъ, а и всѣ иншѣ мебля, але й инструменты музыкальнѣ грали самѣ вôдъ себе, значить ся, невидимѣ духи выгравали на нихъ всѣлякѣ мельодіѣ. Не такъ щасливе було выступлене Юма въ Лондонѣ. Тамъ выкликавъ вôнъ бувъ духа мужа вдовицѣ Ляйнъ, котрый наказавъ бувъ своѣй живôй жѣнцѣ выплатити своему медіюмъ 60.000 фунтôвъ штерлинґôвъ (звышь 600.000 зр.) Справа та прийшла була ажь передъ судъ, а духъ зъ тамтого свѣта не мôгъ тутъ вже нѣчого вдѣяти и Юмъ мусѣвъ забранѣ грошѣ назадъ вдовици звернути.

(Дальше буде.)

— **Морозы.** Зъ Кієва доносять, що тамъ вôдъ кôлькохъ днѣвъ тиснуть морозы, а термометеръ показує вôдъ 22 до 27 степенѣвъ Цельвія.

— **Передъ сконанємъ згорѣла.** Въ Букарештѣ умирала жѣнка одного ґенерала и, пôсля звычаю, дали ѣй передъ сконанємъ у руки засвѣчену свѣчку. Вôдъ свѣчки заняла ся постѣль, а огонь обнявъ въ однôй хвили весь покôй такъ, що ратунокъ бувъ неможливый. Конаюча женщина удусилась вôдъ дыму а опôсля выдобули єѣ тѣло вже на пôвъ згорѣле. Огонь перенѣсъ ся ще й на два сусѣднѝ дворки и пуставъ ихъ зъ дымомъ. Власти арештували кôлька особъ зъ помѣжь службы, бо заходить подôзрѣнє, що служба зробила се умысно въ цѣли рабунку.

— **Катастрофа въ костелѣ.** Въ мѣсточку Вышкахъ, витебскои ґуберніѣ, недалеко Динабурґа заваливъ ся въ мѣсцевôмъ костелѣ католицкôмъ хоръ дня 13 сѣчня (въ самъ Новый Рôкъ рускій) пôдчасъ богослуженя и убивъ на смерть або тяжко покалѣчивъ сѣмдесять особъ. Причиною нещастя були збутвѣлѝ бальки, пôдтримуючѝ хоръ, що не могли выдержати тягару напхавшихъ ся на хоръ людей, котрѝ не могли помѣстити ся на долинѣ въ тѣснôмъ костелѣ. Коли по кôлькохъ годинахъ працѣ усунули поломанѝ бальки и дошки, выдобуто чотырохъ убитыхъ и шѣстьдесять кôлька раненыхъ. Зъ тяжше покалѣченыхъ кôлька особъ вже померло.

Зъ судовои салѣ.

(Убійники служниць).

(Дальше.)

Шнайдеръ розповѣдає дальше, якъ вôнъ и єго жѣнка звабили до себе Цовфарôвну. Они зайшли зъ нею у Вѣдни насампередъ до шинку „пôдъ бантами“ (Hühnersteige), де выпили кôлька склянокъ вина, а вôдтакъ пôшли на зелѣзницю и поѣхали до Найленґбахъ, де станули на 5 годину. Пôдъ ту пору знялась була буря и они зайшли знову до шинку, де Шнайдеръ богато пивъ, а вôдтакъ пôшли въ лѣсъ. Жѣнка — каже Шнайдеръ — сказала въ лѣсѣ до мене: „Чуєшь, не волочи ся довго; дивись, щобы скоро упорати ся!“ Она (Шнайдерова) держала Цовфарôвнôй фляшинку пôдъ нôсъ, а я прийшовъ тогди и заткавъ дѣвчинѣ ротъ хусткою, абы она не кричала.

Президентъ звертає увагу обжалованого на то, що цѣла історія зъ фляшинкою выдумана. Я вамъ — каже президентъ — поставлю свѣдкôвъ, котрѝ скажуть, що чули, якъ Кляйнратôвна, котрôй вы, якъ кажете, також фляшинку пôдъ нôсъ пôдсунули и она вôдъ того заснула на вѣки, також кричала. Покаже ся, що и одѣжь єѣ була звалянa, а то стало ся въ страху смертельнôмъ. Ошоломлена не кричить и не має страху смертельного. А вôдтакъ зъ вôдки бы дôстала ваша жѣнка таке якесь средство, що одурює. Президентъ пытає дальше, якъ было зъ Готваґнерôвною, а Шнайдеръ каже, що заткавъ ѣй ротъ хусткою, абы она не кричала и она вôдъ того удушила ся. — През.: Вы єѣ задушили. Я вамъ покажу шнуръ, на котрôмъ вы єѣ мабуть повѣсили на деревѣ. — Шнайдеръ: Я вже не можу собѣ пригадати, чи она заснула вôдъ фляшинки, чи задушила ся вôдъ того, що я ѣй ротъ заткавъ. — През.: То впрочôмъ все одно, досыть, що вы обоє дѣвчину убили. Чогожь вы въ слѣдствѣ того выпирали ся? — Шнайдеръ: Мы змовили ся нѣчого не говорити, але коли я почувъ, що моя жѣнка каже неправду, то я сказавъ правду.

През.: Скажѣть менѣ ще одно. Пропала десь дѣвчина, зъ котрою васъ видѣли въ два дни по тôмъ, якъ вы були зъ Штойберôвною. Чи не знаєте, що зъ нею стало ся? Вы хотѣли зъ нею переночувати у Ленера, але васъ не пустили до хаты. — Фр. Шнайд.: То була Джюричь. — През.: Нѣ, то не она. Васъ видѣли зъ тою дѣвчиною въ лѣсѣ. Що зъ нею стало ся, не знати. — Фр. Шнайд.: Я вже знаю, то була Штойберъ. — През.: Ой нѣ, мы маємо докладный опись тои дѣвчины, але не знаємо, що зъ нею стало ся. — Фр. Шнайд.: Я не знаю.

Прокураторъ звертає теперь увагу на то, що Шнайдеръ признає, що затыкавъ дѣвчатамъ ротъ хусткою, але въ протоколѣ того не казавъ а президентъ пытає Розалію Шнайдеръ, що она на то все каже? — Шнайдерова: То правда, що я сказала, а цѣла історія зъ фляшинкою то брехня. Тутъ розпочалась суперечка чоловѣка зъ жѣнкою. Шнайдеръ каже до жѣнки: Говори бо правду! Намъ вже нѣчого не поможе. Хиба ты не помагала, скажи? Може я тогди не державъ за руки, коли ты фляшинку держала пôдъ носомъ? — На то Шнайдерова ажь почервонѣвши кричить: „То правда, що я сказала“. А Шнайдеръ говорить дальше: Я бувъ дурный. Жѣнка казала менѣ: Роби се, роби то, и я заразъ робивъ. Она пôддавала менѣ гадку и намовила мене до убійства.

По сѣмъ наступила тайна розправа, на котрôй переслухано яко свѣдка служницю Иванну Штойберъ, котру Шнайдеръ зґвалтувавъ. Зôзнаня єѣ були дуже обтяжаючѝ для обжалованого. Вôнъ каже, що Штойберъ була тогди пяна, а дѣвчина покликуєсь на свою присягу и торжественно заявляє, що то неправда. — Свѣдокъ Генрихъ Шнайдеръ, братъ обжалованого зôзнавъ, що видѣвъ обжалованого зъ Штойберôвною день по тôмъ, якъ они разомъ були, и Фр. Шнайдеръ казавъ єму, абы вôнъ зъ Штойберôвною женивъ ся; вôдтакъ хотѣвъ, абы вôнъ позичивъ єму на куферъ Штойберôвнои грошей, але Штойберôвна не хотѣла на то пристати. Свѣдокъ Анна Джюричь, дѣвчина хороша, котра щасливо и непорочно вийшла зъ рукъ Шнайдера, розповѣдає, що вôнъ стрѣтивъ єи коло церкви св. Роха дня 1 червня и обѣцявъ дати ѣй службу на 16 зр. мѣсячно въ Найленґбаху. Вôнъ помагавъ ѣй звязати рѣчи въ вузликъ, казавъ, що по куферъ приѣде фѣра зъ села и єго забере. Зъ того выходить, що Шнайдеръ хотѣвъ и сю дѣвчину убити.

Зъ дальшои розправы показує ся, що ще и четверта дѣвчина стала ся жертвою Шнайдерôвъ. Она ходила також зъ Шнайдеромъ до лѣса, була коло каплицѣ, про котру вже кôлька разôвъ згадувало ся, але хто она була, якъ называла ся и де подѣла, ся доси незнати; есть то отже четверта безименна жертва убійникôвъ.

Свѣдокъ служниця Альойсія Брайтъ каже, що Шнайдеръ стрѣтивъ єѣ 26 мая передъ полуднемъ на однôмъ мостѣ у Вѣдни и ставъ єѣ намавляти, щобы она ишла на службу до якоись бароновои въ Пуркерсдорфѣ. Тамъ дôстане 18 зр. мѣсячно, але мусить заразъ ѣхати и взяти куферъ зъ собою. Брайтôвна казала, що мусить насампередъ порадити ся зъ сестрою а Шнайдеръ заходивъ вôдтакъ два разы до єи сестры, але та вôдразу сказала єму, що то якесь циганьство.

Свѣдокъ Леопольдина Найвіртъ, сторожиха, сестра попередньои, потверджує то, що єѣ сестра говорила, и каже, що Шнайдеръ заходивъ два разы до неи и казавъ, що то єи сестра пôслала єго до неи, абы она прилагодила ѣй рѣчи. Вечеромъ передъ Божимъ тѣломъ видѣла она Шнайдера передъ своимъ домомъ зъ якоюсь чужою служницею. — Прокураторъ (до обжалованого): Що то знову за дѣвчина була? — Обжал.: То я стрѣтивъ єѣ на улици, але я ѣй не обѣцювавъ нѣякои службы.

Свѣдокъ Ив. Фіґлі, рѣзникъ въ Найленґбаху, каже, що Шнайдеръ прийшовъ дня 24 мая зъ якоюсь дѣвчиною, що несла спорый вузликъ, до гостинницѣ, въ котрôй вôнъ служить за паробка, и тамъ ночували. Они сидѣли довго въ господѣ, а Шнайдеръ просивъ вôдтакъ свѣдка, абы вôнъ той вузликъ сховавъ, але вôдтакъ надумавъ ся и сказавъ, що самъ єго возьме. — През.: То якъ разъ тота дѣвчина, що десь безъ слѣду пропала. — Обжал.: То була зъ Вѣденя (передмѣстя у Вѣдни). Я зъ нею тамъ ночувавъ и мы вернули вôдтакъ назадъ до Вѣденя. Она казала, що ѣй на селѣ не сподобало ся. — През: Що зъ тою дѣвчиною стало ся, не знати.

Свѣдокъ Ив. Райтеръ, властитель гостинницѣ, пôзнає въ Шнайдерѣ того чоловѣка, що въ ночи передъ Божимъ тѣломъ ночувавъ у него зъ якоюсь чорноокою, малого росту дѣвчиною, котра мала зъ собою якійсь вузликъ зъ рѣчами и говорила подôбно, якъ Мадяры говорять. На другій день пôйшли они зъ гостинницѣ, а Шнайдеръ ще сказавъ, що они идуть до Вірмля.

Дальшій свѣдокъ Іос. Вальнеръ, торговельникъ худобою, стрѣтивъ Шнайдера напевно въ четверъ въ лѣтѣ мин. року на зелѣзници коло Найленґбаху, зъ якоюсь досыть великою чорнявою 23 до 26-лѣтною дѣвчиною. Не знати лишь, чи то була Кляйнратôвна, чи якась незвѣстна жертва Шнайдера. — Свѣдокъ Вальпурґа Зайдель, властителька бюра раєня службы у Вѣдни, розповѣдає, що Шнайдеръ прийшовъ до неи 30 мая мин. року, абы наймити яку служницю для якоись бароновои Альтбурґъ въ Найленґбаху, и жадавъ, щобы та служниця взяла заразъ куферъ и прийшла до гостинницѣ недалеко двôрця Захôдной зелѣзницѣ. — Свѣдокъ Еліза Корнъ каже, що Шнайдеръ жадавъ и вôдъ неи, абы она нараѣла єму яку служницю для бароновои Ребъ. Вôнъ бувъ тогди перебраный за рѣзника и казавъ, що доставляє бароновôй мяса. Она нараила єму служницю Фр. Братішь. Вôнъ сказавъ тогди служници щобы она взяла свôй куферъ, бо вôнъ зъ кôньми и возомъ, Братішь якось не хотѣла брати куфра, а вôнъ сказавъ ѣй, щобы она звязала свои рѣчи въ вузликъ, а вôнъ буде чекати на ню на долинѣ въ гостинници. Коли дѣвчина збѣгла вôдтакъ на долину, Шнайдера вже не було, ѣй сказали, що єго хтось выкликавъ. — Шнайдеръ каже, що то все неправда и колибъ була та дѣвчина, то она бы найлѣпше сказала. — Прикликана Братішь потвердила вповнѣ то, що Корнъ сказала и пôзнала Шнайдера.

Шнайдеръ признавъ ся вже, що цѣла історія зъ фляшинкою то не правда и вôнъ єѣ выдумавъ. Они убивали дѣвчата въ той способъ, що Шнайдерова держала ихъ за руки, абы они не подрапали єѣ чоловѣка, а Шнайдеръ ихъ душивъ. Коли президентъ пôдчасъ розправы показувавъ кôстякъ зъ головы Кляйнратôвнои, Шнайдерова, що була доси спокôйна и весела, почала трясти ся и плакати.

(Дальше буде).

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 28. сѣчня. По вел. кн. Константинѣ Николаєвичу назначено вôдъ нинѣ шестидневу жалобу двôрску, котра буде носити ся рôвночасно зъ жалобою по Архікн. Каролю Сальваторѣ.

Римъ 28. сѣчня. Рудіні заявивъ въ сенатѣ пôдчасъ дебаты надъ переговорами торговельными, що має повне довѣріє въ незмѣнну льояльнôсть союзныхъ державъ.

Більбао 28. сѣчня. Положенє погôршило ся; робôтники всѣхъ копалень застановили роботу. Заведено всякѝ мѣры осторожности. Прибувъ ґен. Льома и оголосивъ станъ облоги.

Берлинъ 28. сѣчня. Цѣсарь надавъ міністрови Цедліцови ордеръ червоного орла першои клясы зъ дубовымъ листємъ и мечами, Тіленови звѣзду до червоного орла II. клясы а президентови парляменту титулъ „Ексцеленція.“

Софія 28 сѣчня. Дръ Айзельсберґъ бувъ при першôмъ консіліюмъ у Стамболова, котрого станъ зовсѣмъ вдоволяючій. Кулѣ не можна було доси вынайти. Рана не єсть небезпечна; недужій не має горячки.

Вôдвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.